

vera í vanda fyri at venja marknaðin við eina vøru, ið vit als ikki hava ráð at framleiða.

Øllum er helst pura greitt, at okkara samfelag ikki hevur ráð til at góðska svartkjaft í størum nøgðum, um vit skulu halda áfram at veita tann studning (tilsamans kr. 1,15 pr. kg.), ið í dag verður veittur til hesa vøru.

Studningurin hevur eisini sama árin sum »koddin« — hann hjálpur tær at sova. Vit koma inn í ein óndan snyril, ið vit neyvan sleppa burtur úr aftur, um vit ikki beinan vegin seta tiltøk í verk fyri at royna at fremja betri rentabilitet av vinnuni í síni heild.

Men tað kostar eisini pening, og um tann peningur, ið verður settur av til kanningar og royndir veruliga gevur positiv úrslit, tað stendur og fellur aftur við dygdini hjá teimum einskildu menniskjunum, ið verða sett at ráða yvir henda pening.

I framkomnum idnaðarlondum verður roknað við, at virkni mugu seta av o.u. 10–14% av umsetninginum til kanningar og royndir skulu tey standa seg í kappingini.

Høvd vit kunna sett av bert 10% av studningsupphæddini til fiskivinnuna til sama endamá, so var nóg vunnid.

Anna's eru fleiri týðningarmiklir »varðar« innan fiskidnaðin skaptir í farna ári — varðar, ið vónandi verða standandi sum hugflog fyri komandi tíðir.

Vit hava áður nevnt alifóðurframleiðsluna (Havsbrún).

Ein annar varði er stásiliga nýggja hermetikk-virkid Kovin í Sandavági.

Ein triðji varði er nýggja fiskaturkianleggjð hjá Harenga í Gøtu, ið m.a. framleiðis turran fisk til svenska marknaðin.

Jú, vit megna bert vit vilja!

Bygdamenning

Menning av landbúnaðinum, so vit verða sum mest sjálfbjargin við teimum landbúnaðarvørum, ið vit hava møguleikar at framleiða sjálvir, er (saman við góðum vega- og ferðasamgøngum) skuldu her eisini verið fyri einari ávísari framleiðslu av turrun fiski, og klippfiski — ella rættari sagt: turkaðum saltaðan fisk (smærri fisk).

Áðir møguleikar kunnu eisini nevast — t.d. vørum úr garvaðum skinnum, bundnar vørum og annar heimaiddnaður, skeljafiskur, fuglur o.s.fr.

Felags fyri flest allar framleiðslur á bygd er tó, at uttan so at vit hava eina sølu- og útflutningsstöð (eisini til heima-

marknaðin), ið samstundis kann samskipa og dygdarmeta vøurnar, verða øll slík bygdarmenningar-tiltøk meira og minni til fánýtis.

Know how idnaður knýttur at menningarhjálp

Fyrstu stigini á hesum áhugaverða øki eru sum kunnugt longu tikin. Enn er tó ov tíðliga at meta um vánirnar her, men fara framtøkini at eydnast bert so toluliga, er einki at ivast í, at henda nýggja vinnugrein so við og við verður at stimbra feroyska vinnulivið í síni heild so tað munar.

Skipa- og bátasmið, vindmylluframleiðsla, mek. verk-smiðjur, fiskireiðskapsidnaður v.m.

Lega okkara mitt í Norður-Atlantshavi, náttúruviðurskiptini, høvuðsvinnan — alt hetta hevur við sær, at vit á omanfyrirnevndu vinnuøkjum í veruleikanum hava ávísar týðandi fyrirminur fram um nógvar onnur lond. Enn tørvar okkum tó tað týðingarmesta: nevniliga at tora at útnýtta hesar fyrirminur.

Vit mugu halda uppat bert at skeita eftir, hvussu onnur lond loysa/royna at loysa sínar trupulleikar, annaðhvørt tað nú er á tí tekniska ella á tí búskaparliga økinum. Lógar Newtons, Archimedes', Lenz', Einsteins o.s.fr. eru sum kunnugt ikki bert galdandi fyri »Teknologisk Institut« og útlendskar ráðgevar, men eisini fyri Føroyar, og okkara virkisbúskapur eru nú einaferð okkara, og tað mugu vit taka avleiðingarnar av og loysa sjálvir (lónarlag, effektivitetur o.s.fr.).

Tá so mikið er sagt eigur at verða skoytt uppi, at sjálvsalið hjá okkara virkisleidarum nú týkist at vera í skjótari menning ta røttu leiðina fram — og skuldi sostatt eisini framtíðarvánirnar fyri hesar vinnugreinar verið lýsandi.

Tekstilidnaðurin

Henda idnaðargrein hevur í farna ári yvirhøvdur staðið seg minni gott. 3–5 virkir eru heilt hildin uppat og onnur ivast í at gevast, tí kappingin er ov hørð. Nú er her talan um smærri virkir so landsbúskaparliga tapið er kanska ikki tað heilt stóra — hóast tapið fyri tey, ið hava verið óheppin helst er meira enn tungt nokk.

Tað er okkar metan, at hvat hesari vinnugrein viðvíkri, so eiga okkara grunnar her eftir at vera sera varnir við at veita lán

Vit mugu fáa millum 150 til 200 nýggj arbeiðspláss um árið visir kanning

og stuðul til nýggj virkir innan økið. Frælsi er eitt, men vit skulu heldur ikki taka lívið av hvørjum øðrum.

Elektronikkidnaðurin

Eingin onnur idnaðargrein hevur uppá seg havt so stóran vøkstur seinastu 2–3 árin, sum júst elektronikkidnaðurin, og alt bendir á, at hesin vøkstur vil halda áfram. Við einum framhaldandi neyvum samstarvi við mekanisku verksmiðjurnar skuldi vegin her ligið viðopin fyri nýggjar spennandi framleiðslur.

Okkum tørvar um 200 arbeiðspláss um árið innan framleiðandi vinnulivið

Høgu orkuprisirnir, uppá seg stóra rentuhækkarnir og lækkandi keypiorka eru

nakrar av orsökunum til, at feroyski idnaðurin — og tá fremst hann, ið er grundaður rá heimamarknaðin — í dag hevur ávísar likviditetstrupulleikar.

Skulu vit hava sama býtið innan tey ymisku vinnuøkini sum higartil (og einki bendir móti, at vit ikki skulu hava tað), skal helmingurin av fólkinum í vinnu arbeiða innan tað framleiðandi vinnulivið.

Við einum fólkaøkstri uppá 1,2% um árið, verður tí kravið til nýggj arbeiðspláss innan idnað, handverk og tænaidnað o.u. 150–200 um árið, ella 2.000 fram til 1992.

Idnaðarfelagið/-stovan hevur gjørt eina metan av einum møguligum býti av hesum neyðugu arbeiðsplássum og metanin er áhugaverd, tess meira sum tað er vinnan sjálv, ið her visir á nýggjar fram-taksleiðis. Metanin er henda:

Vinnuøki	Nýggj arbeiðspláss fram til 1992
Verandi fiskidnaður	250
Góðsking av svartkjafti, høgusl. v.m.	550
Havbúnaður	150
Idnaður knýttur av landbúnaðinum	100
Know-how idnaður — menningarhjálp	200
Fiskireiðskapsidnaður	150
Byggiidnaður	100
Med. idnaður, skipasmið, framleiðsla av vindmyllum v.m.	200
Tekstilidnaður	50
Heimaiddnaður — bygdamenningar-tiltøk v.m.	100
Onnur framleiðsla	150
Tilsamans	2.000

Vøruskrá

Stuðlað av Menningar-grunninum og Idnaðar-grunninum gav Idnaðar-felagið í 1982 út eina vøru-

skrá á feroyskum, donskum og enskum máli.

Henda fyrsta roynd var kanska ikki hin hepnasta, men tó ikki verri enn at vit

meta at hon kann nýtast sum grundarlag undir einari nýggjari skrá í ætlanin er at geva út í 1983.

Keypsstevnur

Føroysk framleiðsla hevur í farna ári verið sýnd fram á keypsstevnu í Keypmannahavn (tekstilidnaðurin) og í Aberdeen (fiskivinnustevna).

Framsýningin í Aberdeen verður at luttakarunum yvirhøvdur mett sum tann »besta« teir higartil hava luttikið í. M.a. kann nevast at Marinplast bátarnir gjørd-

ist »heimskendir«. (3 bátar eru í hesum døgum á veg til India).

Samanumtikið

I mun til idnaðin í okkara grannalondum kann ikki sigast annað enn, at okkara stendur seg toluliga væl. Ein orsök er eyðsæð, at tað nú í mong ár hevur verið friður á arbeiðsmarknaðinum (ongi verkfall) og kanska ikki minst, at tað enn finnst ein hópur av fólki í Føroyum, sum fróðist yvir arbeiðið, verður sagt í frágreiðingini til aðalfundin í Føroya Idnaðarfelag.

Stór framtíð er í elektronikkidnaðinum